

APEL DO PREZESA RADY MINISTRÓW W SPRAWIE PODJĘCIA PILNYCH DZIAŁAŃ W OBSZARZE WYMIANY PRZESTARZAŁYCH ŹRÓDEŁ CIEPŁA I TERMOMODERNIZACJI BUDYNKÓW

Warszawa, dnia 26 listopada 2025 r.

Szanowny Panie Premierze,

jako samorządy od wielu lat podejmujemy wysiłki na rzecz poprawy jakości powietrza, wspierając mieszkańców w likwidacji przestarzałych technologicznie i zanieczyszczających powietrze urządzeń grzewczych na paliwa stałe. W wielu miejscowościach wysiłki te już przynoszą rezultaty – powietrze jest czystsze, a mieszkańcy cieszą się dłuższym, zdrowszym i wygodniejszym życiem. Jednak wciąż Polska znajduje się w czołówce państw europejskich z najbardziej zanieczyszczonym powietrzem, a około 40 tys. Polek i Polaków umiera przedwcześnie z powodu oddychania nim. W skali kraju 2,7 miliona domów jednorodzinnych i około pół miliona mieszkań w budynkach wielorodzinnych wciąż ogrzewanych jest za pomocą przestarzałych, nieefektywnych i zanieczyszczających powietrze urządzeń na paliwa stałe.

Dlatego **apelujemy o systemowe wsparcie oraz rozwiązania w zakresie wymiany źródeł ciepła i termomodernizacji domów**, mając na względzie ochronę zdrowia Polek i Polaków, a także zabezpieczenie gospodarstw domowych przed wysokimi kosztami ogrzewania. Aby to się udało, niezbędne są **dobrze funkcjonujące programy wspierające modernizację energetyczną budynków jednorodzinnych i wielorodzinnych**. To szczególnie ważne w kontekście planowanego wdrożenia systemu ETS2 oraz związanych z nim dodatkowymi obciążeniami finansowymi dla gospodarstw domowych.

Do niedawna obywatele mogli liczyć na powszechne wsparcie w ramach programu „Czyste Powietrze”. Niestety rok temu został on nagle wstrzymany, a potem powrócił w nowej odsłonie z bardzo niskim zainteresowaniem mieszkańców – **do nowej wersji programu wpływa czterokrotnie mniej wniosków niż przed jego zamknięciem**. Wynika to z kilku powodów. Wielokrotnie sygnalizowane problemy, takie jak nadmierna biurokracja, opóźnienia w obsłudze beneficjentów czy uznaniowe działania instytucji obsługujących program wciąż pozostają nierozwiązane. Nowe warunki programu z kolei praktycznie wykluczyły możliwość skorzystania z niego przez gospodarstwa uboższe, najbardziej potrzebujące takiego wsparcia. Pomimo iż w ostatnich latach program pomógł setkom tysięcy gospodarstw domowych, które teraz cieszą się niższymi rachunkami za ogrzewanie,

komunikacja wokół Programu, skupiona na oszustwach i nieprawidłowościach spowodowała gwałtowny spadek zaufania do niego.

Program „Czyste Powietrze” to kluczowy instrument krajowej polityki antysmogowej, bez którego osiągnięcie standardów jakości powietrza określonych w prawodawstwie będzie niemożliwe. Dlatego konieczne jest usprawnienie obsługi beneficjenta, umożliwienie dostępu do programu najbardziej potrzebującym oraz odbudowa zaufania do programu. Potrzeba też szerokiej kampanii informującej potencjalnych beneficjentów o korzyściach wynikających z korzystania z nowych efektywnych źródeł ciepła wraz z poprawą efektywności energetycznej budynku. Dotychczasowe działania w tym zakresie były niewystarczające.

Program „Czyste Powietrze” skoncentrowany jest na budynkach jednorodzinnych, natomiast termomodernizację budynków wielorodzinnych i wymianę starych źródeł ciepła wspierały dotąd Fundusz Termomodernizacji i Remontów oraz program Ciepłe Mieszkanie. Niestety oba te instrumenty zostały zawieszone. **Obecnie nie funkcjonuje żaden program rządowy, który wspierałby wymianę starych urządzeń grzewczych na paliwa stałe i termomodernizację w budynkach wielorodzinnych.** Właściciele tych mieszkań pozostali sami z wyzwaniami wynikającymi z potrzeby zmiany źródła ciepła i termomodernizacji.

W obecnych w czasach kryzysu energetycznego dobrze działające programy termomodernizacji budynków są szczególnie potrzebne dla ochrony gospodarstw domowych przed wysokimi cenami energii. Programy te są też niezbędne dla realizacji obowiązków, które nakładane są na samorządy w ramach Programów Ochrony Powietrza, z których są następnie rozliczane przez wojewódzkie inspektoraty ochrony środowiska i Najwyższą Izbę Kontroli.

Dlatego też **apelujemy do Pana Premiera o nadanie priorytetu działaniom w obszarze wymiany przestarzałych, nieefektywnych, zanieczyszczających źródeł ciepła i termomodernizacji budynków,** a także o zapewnienie sprawnie funkcjonujących programów wspierających te działania oraz zarezerwowanie wystarczających środków finansowych na ten cel.

Najbliższe lata powinny być wykorzystane na intensywny program modernizacji budownictwa mieszkalnego w Polsce z pożytkiem dla czystego powietrza i zdrowia, budżetów gospodarstw domowych i bezpieczeństwa energetycznego Polski.

Apel podpisali:

1. Ogólnopolskie Porozumienie Organizacji Samorządowych
2. Związek Miast Polskich
3. Federacja Regionalnych Związków Gmin i Powiatów RP
4. Stowarzyszenie Gmin i Powiatów Małopolski
5. Stowarzyszenie Metropolia Krakowska
6. Stowarzyszenie Gmin Górniczych w Polsce